

Állambiztonság a Kádár-korszakban

Az 1956-os forradalom alatt a rossz emlékű ÁVH belügyminisztériumba betagolt utódintézményét feloszlatták. A forradalom leverését követően azonban újra „restaurálódott” a kommunista diktatúra, a pártállami rendszer, illetve Magyar Szocialista Munkáspárt néven az állampárt. A megtorlás a Rákosi-korszak emlékét idéző módszerekkel zajlott, és a társadalom megfigyelése tovább folytatódott. Újraszervezték a politikai rendőrséget is – a belügyminisztérium hatáskörében, a BM Politikai Nyomozati Főosztálya néven. A régi állományból több ezer főt vettek át, és a restaurált titkosszolgálatok fő feladata a forradalom utáni leszámolás lett. A megtorlást követően azonban a hatalom a konszolidáció útjára lépett, ami az állambiztonsági munka jellegét is megváltoztatta. 1962-ben a szervezetet átalakították, aminek eredményeképpen létrejött a BM III. (Állambiztonsági) Főcsoportfőnöksége, a különböző alosztályaival, köztük a legismertebb III/III. Belső Reakció Elhárító Csoportfőnökséggel együtt. A Belügyminisztérium fedésében működő állambiztonság szerkezeti felépítése és munkamódszere lényegében 1989-ig, a rendszerváltozásig kisebb módosításoktól eltekintve változatlan maradt. Az „aki nincs ellenünk az velünk van” szemlélet jegyében szerveződött az állambiztonsági munka is, amely változatlanul a társadalom permanens megfigyelésére épült.

Az előadás a következő kérdéseket érinti: Mit jelentett a kádári állambiztonság új szemlélete? Hogyan hatott mindez a működésre és a munkamódszerekre? Milyen szerepet játszottak az ügynökök? A társadalom milyen széles rétegét érintette a tevékenységük? Hogyan zajlott a kommunista diktatúrához szervesen kapcsolódó titkosszolgálatok felszámolása a rendszerváltáskor?